

Jaarverslag 2023

Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden e.o.

DOELSTELLING

De Stichting GIL (Gezondheidszorg Illegalen Leiden) heeft als doelstelling de gezondheidszorg voor onverzekerbare vreemdelingen toegankelijk te maken. De Stichting biedt informatie en advies aan zorgverleners en zorginstellingen over (de organisatie van) medische zorg aan onverzekerbare vreemdelingen. In de Stichting nemen deel een medisch specialist, (huis)artsen, een apotheker, een tandarts, een maatschappelijk werker, een verloskundige, een psychiater, de stichting 'De Fabel van de Illegaal' en de GGD Hollands Midden. De Stichting GIL biedt zo nodig hulp bij de begeleiding van onverzekerbare vreemdelingen naar adequate medische zorg. Bovendien kunnen bij de Stichting GIL misstanden, zorgweigerings en andere ongewenste situaties rondom de zorg aan onverzekerbare vreemdelingen worden gemeld. Waarna de situatie onderzocht kan worden en desgewenst bepaalde acties genomen kunnen worden ter verbetering van de toegang tot de zorg.

Bestuurssamenstelling

R. de Reus, psychiater, voorzitter

A.W.J. Teunissen, arts maatschappij en gezondheid, vicevoorzitter (per 27-09-2021)

A. Boels, huisarts, penningmeester

J.M.M. de Gouw, plaatsvervangend penningmeester/secretaris

B. Westerman, apotheker

S. Ponten, neuroloog (per 20-02-2023)

L.P.W. van Broeckhuysen, tandarts (niet praktiserend/ n.p.)

S. Demir, verloskundige

H. Westerink, medewerker 'de Fabel van de Illegaal'

Overige medewerkers:

R. van Leeuwen, I. Osinga, J. Verhage (huisartsen (niet praktiserend), A. Limburg (psychiater niet praktiserend). H. Waaijer (secretariële ondersteuning vanuit GGD Midden Holland).

De Stichting GIL is onafhankelijk. Alle bestuursleden en medewerkers van Stichting GIL doen het werk vrijwillig en onbezoldigd. Er zijn geen medewerkers in dienst.

St. GIL heeft een website, www.gil-leiden.nl

**De destijds gekozen term: "Illegaal" in de statuten (1995) zou vervangen moeten worden. Geen mens is immers illegaal. Toch gebruiken we vooralsnog ook de term Illegaal", omdat het als zoekterm voor o.a. verwijzers zeer bruikbaar is. Wie ons benadert, blijkt op internet gezocht te hebben op "Illegaal". Niet op het minder bekende begrip: "ongedocumenteerd".*

DOELEN 2023

In 2023 waren de voornaamste doelen van Stichting GIL het continueren van de werkzaamheden t.b.v. het toeleiden naar zorg van de ongedocumenteerden, zoals beschreven onder de doelstelling hierboven. Het gaat om bv de vergoeding van de eigen bijdrage van 5 euro per receptregel bij de apotheek; de tandartszorg; het 2-wekelijkse informatie en adviesspreekuur bij gepensioneerde huisartsen (niet praktiserend); het buddy-werk en de samenwerking met organisaties in het veld.

INFORMATIE EN ADVIESSPREEKUUR

Ook in 2023 hebben de drie gepensioneerde huisartsen (niet praktiserend) het spreekuur voor ongedocumenteerden gecontinueerd. Om zoveel mogelijk synchroon te lopen met de aanwezigheid van medewerkers van COOL in de Bakkerij, hebben ook de huisartsen (n.p) het moment van het adviesspreekuur gewijzigd van woensdagmiddag naar donderdagmiddag eens per twee weken. Medewerkers van COOL zorgen o.a. voor het uitdelen van boodschappenbonnen, die vele ongedocumenteerden komen halen. Dat geeft de 3 huisartsen de mogelijkheid om op informele wijze hun aanwezigheid kenbaar te maken aan hen.

Doel van het spreekuur is het adviseren en begeleiden van ongedocumenteerden naar de voor hen gewenste zorg en eventuele belemmeringen weg te nemen. Er worden uitdrukkelijk geen medische handelingen verricht.

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van deze contacten in 2023 (2022).

Aantal contacten	Aantal personen	m/v	Aantal contacten pp	Reden contact *	Actie
50 (30)	39 (20)	28/11 (15/5)	1x: 31 (16) 2x: 7 (1) 3x: 0 (2) 5x: 1 (0) 6x: 0 (1)	Somatisch 35 (17) Psychisch 5 (0) Multi 2 (1) Financieel 2 (2) IND 0 (1)	Zelf afgehandeld 13 (5) Verwezen naar HA 20 (10) Verwezen naar Fys. 0 (1) Verwezen naar Tandarts 3 (1) Verwezen naar psych.5 ** Verwezen naar Verl. 2 (0) Contact specialist 5 (4) Naar opticien 1 (0) Naar COOL 1 (0)

* Meerdere personen kwamen met diverse klachten.

** Betreft 1 persoon

Zoals uit de tabel blijkt hebben aanzienlijk meer ongedocumenteerden in het verslagjaar een beroep op ons gedaan dan in het jaar ervoor. Een evidente verklaring hebben wij hiervoor niet. Waarschijnlijk speelt het afschalen van de Corona maatregelen een rol. Wellicht bestaat er ook een grotere bekendheid van het adviesspreekuur onder de doelgroep, speelt de verbeterde website een rol evenals de samenwerking met en betere bekendheid bij ander organisaties binnen de Bakkerij.

De reden voor het contact zoals in de tabel vermeld, verdient enige toelichting. Genoemd is de directe aanleiding voor het contact. In feite was er veel vaker sprake van multiproblematiek dan hier vermeld. Naast de directe aanleiding voor het contact, blijken op het spreekuur veel mensen getraumatiseerd te zijn en te lijden aan psychische problemen.

PSYCHIATRISCH SPREEKUUR

In totaal zag een gepensioneerde psychiater (niet praktiserend n.p.) tien cliënten, van wie zes éénmalig en vier meerdere keren per maand. Zo was er, bijvoorbeeld, een consultvraag m.b.t. een Syrische jonge vrouw, die mentaal en fysiek geretardeerd was t.g.v. een geboortetrauma. Haar oudere zuster, die haar verzorgde, vroeg om verwijzing naar een neuroloog voor nader onderzoek en o.a. fysiotherapie. Dit kon via een huisarts worden geregeld.

Ook was er, samen met twee andere hulpverleners, veelvuldig contact met een man, die eerst op straat, daarna in de Penitentiaire Inrichting (PI) Alphen en tenslotte in Veenhuizen verbleef. Zijn broer had veel zorgen over hem, evenals wij; een uitzetting uit Nederland kon niet worden voorkomen.

Twee cliënten werden een aantal keren per maand gezien vanwege PTSS en somatische klachten, naast praktische hulpvragen.

Samenvattend: relatief weinig cliënten en tegelijkertijd verhoudingsgewijs veel (regel)werk.

Overige activiteiten tijdens het adviesspreekuur:

Uitdelen vitamine D3

Op advies van het Zorginstituut Nederland is besloten om Vitamine D per 1 januari 2023 niet meer te vergoeden via de Zorgverzekering. Dit heeft ook gevolgen voor ongedocumenteerden, die daardoor (indien Vitamine D op recept is voorgeschreven) het volledige bedrag zouden moeten betalen aan de Apotheek.

Vanuit de veronderstelling dat de doelgroep vaak niet de meest gezonde voeding zal gebruiken en zeker geen supplementen én in de wetenschap dat vele ongedocumenteerden een donkere huid hebben is besloten tot uitdelen van vitamine D3 op kosten van Stichting GIL. In het najaar zijn in nauwe samenwerking met COOL aan ongeveer 45 personen potjes vitamine D3 uitgedeeld met een in het Nederlands en Frans gestelde sticker voor gebruik.

Relatie met overige hulpverleners

Zoals ook vorig jaar gemeld, is het Stichting GIL niet gelukt om een vast netwerk van huisartsen, die hulp willen verlenen aan ongedocumenteerden, te creëren. Gelukkig lukt het nog wel om op individuele basis mensen van onze doelgroep onder te brengen bij een huisarts. Daarbij is het zeker van belang dat de huisartsen van het adviesspreekuur oud-collega's zijn en een evidente reden kunnen geven waarom een consult voor deze mens bij de huisarts zinvol en noodzakelijk is. Met andere woorden: de huisartsen van Stichting GIL doen het voorwerk.

Huisartsenzorg algemeen

Er bestaan geen gegevens over het aantal ongedocumenteerden in de gemeente Leiden e.o. Getallen die her en der genoemd worden, zijn altijd schattingen. Zo bestaan er ook geen gegevens over het aantal ongedocumenteerden dat een beroep doet op reguliere huisartsenzorg; gegevens over consulten en visites voor deze doelgroep worden eenvoudigweg niet apart bijgehouden.

Iedere burger die in Nederland woont en een BSN-nummer heeft, is ook verplicht ingeschreven bij een zorgverzekeraar en is ook bij een huisarts ingeschreven en is zo verzekerd van medische zorg. Voor de groep ongedocumenteerde vreemdelingen is dit heel anders: ze hebben geen BSN-nummer, kunnen zich ook niet inschrijven bij een zorgverzekeraar en kunnen zich ook niet (zoals andere burgers van Nederland) registreren als vaste patiënt bij een huisarts. In feite

worden deze kwetsbare mensen nog kwetsbaarder gemaakt, doordat ze geen toegang hebben tot medische zorg, mochten ze ziek worden. De stichting GIL is in 1995 opgericht om toegang tot medische zorg voor deze groep te waarborgen.

APOTHEEK en MEDICATIE

Verstrekking geneesmiddelen en Eigen Bijdrage receptregels 2023

Sinds 1 januari 2014 geldt er een Eigen Bijdrage per receptregel van € 5,- voor onverzekerbare vreemdelingen. Het betalen van dit bedrag veroorzaakt bij de onverzekerbare vreemdeling een belemmering voor het gebruik van medicatie.

Deze Eigen Bijdragen worden in Leiden voor een groot deel betaald door Stichting GIL.

Voor de financiering hiervan is Stichting GIL afhankelijk van giften, subsidies en donaties.

NB: Op advies van het Zorginstituut Nederland is besloten om Vitamine D per 1 januari 2023 niet meer te vergoeden via de Zorgverzekering. Dit heeft ook gevolgen voor ongedocumenteerden, die daardoor (indien Vitamine D op recept is voorgeschreven) het volledige bedrag zouden moeten betalen aan de Apotheek. Zie hiervoor de alinea hierboven.

In 2023 heeft Centraal Apotheek Leiden de volgende kosten gemaakt aangaande de Eigen Bijdragen.

2023	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal
Eigen bijdrage	325	265	430	240	370	375	235	330	325	235	305	225	€3660
Receptregels	65	53	86	48	74	75	47	66	65	47	61	45	732
Aantal patiënten	18	17	25	19	22	24	16	20	22	19	22	17	Zie tekst

In de tabel is aangegeven hoeveel receptregels het betrof en aan hoeveel patiënten deze zijn afgeleverd. Het aantal receptregels 2023 en 2022 is vergelijkbaar.

Dit is exclusief receptregels voor weekmedicatie (baxter). Hiervoor geldt geen Eigen Bijdrage. Er zijn vier patiënten die medicatie via een Baxterrol krijgen.

In 2023 is aan 82 verschillende patiënten een of meerdere geneesmiddelen verstrekt.

De indicatie van de geneesmiddelen is divers. Aandeel psychofarmaca (ATC N05 en N06) zijn 198 receptregels en vertoont een dalende trend in 2023 t.o.v. 2022 en 2021.

Ter vergelijking: de tabel van 2022 hieronder.

2022	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal
Eigen bijdrage	340	360	355	230	355	415	250	305	330	320	275	280	€3815
Receptregels	68	72	71	46	71	83	50	61	66	64	55	56	763
Aantal patiënten	22	25	22	19	24	24	23	22	21	20	21	17	Zie tekst

In de tabel is aangegeven hoeveel receptregels het betrof en aan hoeveel patiënten deze zijn afgeleverd. Het totale jaarbedrag in 2022 was 3815 euro; in 2021 was dit bedrag 4770 euro.

Dit is exclusief receptregels voor weekmedicatie (baxter). Hiervoor geldt geen Eigen Bijdrage. Er zijn vijf patiënten die in 2022 medicatie via een Baxterrol krijgen. In 2021 betrof dit twee patienten. In 2022 is aan 78 verschillende patiënten een of meerdere geneesmiddelen verstrekt. In 2021 ging het om 75 patiënten. Een vergelijkbaar aantal.

Wel is het aantal receptregels duidelijk verschillend. 763 in 2022 en 954 in 2021.

De indicatie van de geneesmiddelen is divers.

Aandeel psychofarmaca (ATC N05 en N06) in 2022: 369 receptregels. In 2021 waren dit 441 receptregels.

TANDARTSENZORG

Terugblik

In 2022 werd, in samenwerking met Dokters van de Wereld, een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend en verkregen (bij Fonds 1818) voor de mondzorg in Leiden.

In de loop van 2022 kwam de mondzorgbus de eerste keer.

Mondzorg 2023

Geprobeerd is om ook in 2023 mondzorg voor ongedocumenteerden Leidenaren meer onder de aandacht en ook meer in de praktijk te brengen.

Daartoe heeft Stichting GIL de Leidse Tandartsen Vereniging en individuele tandartsen benaderd.

Als aanloop naar reguliere behandeling is –als resultaat van de samenwerkingsverbandovereenkomst tussen Stichting GIL en Dokters van de Wereld– een Mondzorgbus op de Kaasmarkt in Leiden geplaatst op 8 februari en op 12 oktober. Hoewel er enkele tientallen mensen aan hun pijnklachten konden worden behandeld, werd er in 2023 bij de lokale tandartsen nog geen compassie opgewekt voor een vervolgbehandeling.

SRH (Sexual Reproductive Health)

Samen met Dokters van de Wereld (DvdW) is op twee woensdagen op 1 en 08 februari 2023 een SRH-dag georganiseerd door plaatsing van een Zorgbus op de Kaasmarkt in het centrum van Leiden.

De SRH-medewerkers van DvdW beantwoordden hier hulpvragen met betrekking tot anticonceptie voor zowel ongedocumenteerde mannen als vrouwen en met betrekking tot preventie, SOA-tests en uitstrijkjes.

Deze hulp aan papierloze vrouwen is voortgekomen uit samenwerking tussen Stichting GIL met Dokters van de Wereld, COOL en GGD Midden Holland (Hecht) onder andere via het project “Nu niet zwanger”, met sociale wijkteams, met de “Fabel va de Illegaal”, de voedselbank en met de diaconie/Bakkerij.

Financiën

Bij de financiële uitvoering van dit project is Stichting GIL afhankelijk van fondsenwerving en particuliere giften via bijvoorbeeld collectes in de kerken. Hierbij is het van belang te weten dat de tandarts geen honorering vraagt, deze werkzaamheden om niet uitvoert. De uitgaven zijn daarmee beperkt tot de gemaakte kosten; zoals gebruik van instrumenten, assistentie, huur van de praktijk etc., onvermijdelijke kostenposten.

BUDDY

Stichting GIL, begeleidt in voorkomende gevallen ongedocumenteerden naar (poliklinische) spreekuren van medisch specialisten. Zo kan enerzijds de ongedocumenteerde bijgestaan worden bij het ondersteunen van de verwoording van zijn/haar medische klachten en de behandeling ervan en anderzijds kan Stichting GIL de regeling van het CAK (nogmaals) onder de aandacht brengen van de medisch specialist/het ziekenhuis. (<https://www.hetcak.nl/zakelijk/regelingen/onverzekerbare-vreemdelingen>)

VERLOSKUNDIGE HULP

Zoals voorgaande jaren mochten wij ook in 2023 zorg bieden aan enkele kwetsbare zwangere vrouwen. In totaal betrof het ongeveer 10 zwangere vrouwen.

De verloskundigenpraktijk Merenwijk biedt jaarlijks zorg aan ongedocumenteerde dus onverzekerbare zwangere vrouwen. Deze groep zwangeren is meestal kwetsbaar en heeft meer geïndividualiseerde zorg en begeleiding nodig. De verloskundige(n) benaderen dit meestal multidisciplinair door samenwerking met andere disciplines en instanties. (De Fabel van Illegaal, Stevig Ouderschap prenataal, project Kansrijke start/GGD, voedselbank, SUN). De zorg behelst niet alleen het begeleiden van de baring, de zorg wordt als één geheel gezien, iedere vrouw heeft immers een eigen voorgeschiedenis en deze “bagage” heeft invloed op het gehele proces. Er zijn 4 factoren die een belangrijke rol spelen in het welzijn van een zwangere vrouw: financiën, emoties, relationeel en sociaal en waar rekening mee gehouden wordt.

De situatie kan heel complex zijn. Toch gaat de verloskundigenpraktijk Merenwijk tot het uiterste om een zo goed mogelijke stabiliteit te creëren voor moeder en de ongeborene met het doel dat na de geboorte de nieuwgeborene ook een “Kansrijke Start” tegemoet gaat.

De stichting ‘FABEL VAN DE ILLEGAAL’

Al sinds 1995 draaien de medewerkers van stichting De Fabel van de Illegaal een wekelijks inloopspreekuur voor mensen zonder verblijfsrecht. In 2023 is het spreekuur teruggebracht van 2x naar 1x per week, nu op maandagmiddag. Het aantal hulpvragen loopt terug, Het spreekuur staat open voor iedereen in Leiden en directe omgeving die geen verblijfsrecht heeft en is op zoek naar advies en oplossingen voor problemen op het gebied van het leven in de illegaliteit. De bedoeling van het spreekuur is om een laagdrempelige nuldelijns voorziening te zijn waar mensen zonder papieren in vertrouwen kunnen praten. Zowel vluchtelingen als migranten zijn welkom op het spreekuur.

De Fabel van de Illegaal biedt steun op het gebied van:

- Medische zorg. Zoals het maken van afspraken bij huisarts en andere zorgverleners, bemiddeling bij onbetaalbare facturen voor al geleverde medische zorg.
- Aanvragen voor verblijfsrecht. Het zoeken naar advocaten, begeleiden van juridische procedures, financiering van kosten verbonden aan aanvragen,
- Onderdak en voor alle andere problemen die samenhangen met het leven in de illegaliteit.

Omdat De Fabel van de Illegaal zich richt op iedereen zonder verblijfsrecht in Leiden en directe omgeving, hebben de medewerkers een goed beeld van de doelgroep en hun problemen. Dat maakt

de medewerkers van De Fabel van de Illegaal bij uitstek deskundig op het gebied van mensen zonder verblijfsrecht, en zij dragen op die manier bij aan het bereiken van de doelstellingen van Stichting GIL.

SAMENWERKING

Stichting GIL werkt met meerdere instellingen en organisaties samen om haar doelstelling te verwezenlijken. De belangrijkste zijn o.a. *SUN; Diaconaal centrum De Bakkerij te Leiden (waar het informatie en adviesspreekuur en de vergaderingen plaatsvinden); "De Fabel van de Illegaal, COOL, de voedselbank, Vluchtelingenwerk en de landelijke organisatie "Dokters van de Wereld"*. Met deze laatste organisatie werd een gezamenlijke subsidieaanvraag/fondsenwerving t.b.v. lopende projecten (zoals de tandartsenzorg) en nieuwe projecten (zoals Sexuele en Reproductieve Gezondheidszorg) ingediend en verkregen. De uitvoering van deze projecten vond plaats in 2022 en 2023.

Er werd eind oktober 2023 kennis gemaakt met de coördinator maatschappelijke hulpverlening van het Nederlandse Rode Kruis, district Hollands Midden, een contact over "samenwerking op het gebied van voedsel, onderdak en opvang".

OVERLEG EN COMMUNICATIE BESTUUR

In 2023 vergaderde het bestuur van de Stichting GIL 3 keer.

Daarnaast worden actuele vragen en problemen m.b.t. de toegang tot zorg van ongedocumenteerden via de mail opgelost. De vergaderingen dienen vooral ter afstemming van beleid en de activiteiten van individuele bestuursleden.

I.v.m. het verwezenlijken van de doelstelling van Stichting GIL woonden leden van Stichting GIL vergaderingen bij van het L.O.O. (Leids Ongedocumenteerden Overleg); het C.O.O.L (Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden) en het Von Münchhausen overleg.

DONATEURS

Zonder giften, donaties en subsidies is het werk van Stichting GIL niet mogelijk.

Stichting GIL wil alle donateurs bij deze hartelijk bedanken en is hen zeer erkentelijk.

In 2023 ontvingen Stichting GIL de volgende donaties: 500 euro van particulier(en), donaties van Diaconaal Centrum de Bakkerij, de protestante gemeente Zoeterwoude, Ecclesia, een donatie t.b.v. website van een particulier en van de Fred foundation.

Ook werd samen met "Dokters van de Wereld" een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend en verkregen t.b.v. mondzorg/tandartsenzorg en SRH (Sexual Reproductive Health). Omdat Dokters van de Wereld de hoofdaanvrager is, en daarmee de financier van deze projecten, zijn deze gegevens niet in het financiële jaarverslag van Stichting GIL opgenomen.

WEBSITE

Stichting GIL heeft een website; www.gil-leiden.nl

FINANCIËN

Financieel jaarverslag 2023. Hiervoor wordt naar bijlage verwezen.

BIJLAGE

Financieel jaarverslag 2023.

Inkomsten en uitgaven Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden Jaar 2023